טהרה מדחיא טומאה לא מדחיא ומר סבר אפילו טומאה נמי מדחיא איתמר [א]היו שלישיתן זבין ושלישיתן טהורין ושלישיתן טמאי מתים אמר רבי מני בר פטיש אותן טמאי מתים אינן עושין לא את הראשון ולא השני בראשון לא עבדי הגדילו זבין על הטהורים דלא עבדי בטומאה הוה ליה טמאי מתים מיעוטא ומיעוטא לא עבדי בראשון בשני לא עבדי נצרפו זבין עם טמאי מתים דלא עבדי בראשון הוו להו רובא ורובא לא מדחו לפסח שני:

מתני' הפסח שנזרק דמו ואח"כ נודע שהוא טמא הציץ מרצה [ב]נטמא הגוף אין הציץ מרצה [א]מפני שאמרו הנזיר ועושה פסח הציץ מרצה על טומאת הדם ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף נטמא טומאת התהום הציץ מרצה:

גמ' טעמא דנזרק ואח"כ נודע אבל נודע ואח"כ נזרק לא מרצה ורמינהו [ג]על מה הציץ מרצה על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון בין ביחיד בין בציבור אמר רבינא [ג]טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה זריקתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה רבי שילא אמר זריקתו בין בשוגג בין במזיד הורצה טומאתו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה אלא הא דקתני בין בשוגג בין במזיד ה"ק נטמא בשוגג וזרקו בין בשוגג בין במזיד הורצה והא דקתני דם שנזרק ואח"כ נודע טעמא דנזרק ואח"כ נודע אבל נודע ואח"כ נזרק לא הוא הדין דאפילו נודע ואח"כ נזרק והאי דקתני נזרק ואח"כ נודע משום דבעי למתני סיפא נטמא הגוף אין הציץ מרצה דאפילו נזרק ואח"כ נודע לא קתני רישא נמי נזרק ואח"כ נודע: נטמא טומאת התהום וכו': [ד]בעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהן הותרה לו טומאת התהום או לא מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום בבעלים בכהן לא גמירי או דילמא [ד]בזבחא גמירי לא שנא בכהן ול"ש בבעלים אמר רבא ת"ש דתני [ה]רבי חייא [ה]לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד למעוטי מאי לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ ובמאי עסקינן אי נימא בבעלים ובמאן אי בנזיר מי מהני ביה [1]כי ימות מת עליו אמר רחמנא אלא בעושה פסח הניחא למאן דאמר [ו]אין שוחטין וזורקין על טמאי שרץ אלא למאן דאמר שוחטין וזורקין על טמאי שרץ השתא טומאה ידועה הותרה לו טומאת התהום לא כל שכן אלא לאו בכהן ושמע מינה הותרה לו טומאת התהום אמר רב יוסף לא לעולם בבעלים ובפסח ולמעוטי טומאת התהום דזיבה וטומאת תהום דזיבה לא מרצה [ז]והתניא רבי יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני

רש"י

טהרה מדחיא. טומאה לשני כי עבדי ציבור בטהרה: **בראשון לא עבדי.** דהא טמאי מתים מיעוטא ובשני לא עבדי דהואיל וטהרו זבין עכשיו נמלאו רוב ציבור צריכין לו ורובא דציבור בשני לא עבדי: **מתני' הפסח שנזרק את דמו ואח"כ נודע שהוא טמא.** הפסח או הדם: **הציץ מרצה.** ופטור מפסח שני: **נטמאו.** בעליו טומאת הגוף במת: **אין הציץ מרצה.** וחייב לעשות פסח שני דהא בשעת זריקה לאו בר מיעבד פסח הוא דרחמנא דחייה: **הנזיר.** דכתיב ביה (במדבר ו) וכי ימות מת וגו' והימים הראשונים יפלו אם נטמא במת קודם הבאת קרבנותיו סותר: **הציץ מרצה על טומאת הדם.** ותגלחתו כשירה ומותר לשתות יין וליטמא למתים: **ואין הציץ מרצה על טומאת הגוף.** ואם נטמא [ח] בעת הבאת קרבנותיו סותר את הכל: **נטמא.** גופו בטומאת התהום בטומאת ספק כדמפרש בגמרא הרי זה מרצה דהלכה למשה מסיני היא דהותרה טומאת התהום להם כדאמר בגמרא. ובתוספתא [א] מפרש לה הכי כיצד אמרו לו קבר היה עמך בבית שנכנסת בו תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא עשה פסחו [א] צריך לעשות פסח שני משעשה אין צריך לעשות פסח שני וכן נזיר שהיה הולך להביא קרבנותיו אמרו לו מת היה עמך בבית שנכנסת בו ונודע לו בין עד שלא הביא קרבנותיו בין משהביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה אבל אמרו לו קבר התהום עמך בבית שנכנסת בו תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה [ב] ומהו קרבן טומאה אשם ושתי תורים ומתחיל למנות נזירות אחרת. בתוספת' דזבחים: **גמ' בין בשוגג בין במזיד.** קס"ד דהכי קאמר שזרקו בין בשוגג בין במזיד ומשני דהאי שוגג ומזיד אטומאה קאי אבל זריקה בעינן שוגג: **בקרבנותיהן.** דנזיר ועושה פסח הותרה לו אם נטמא גופו בספק טומאה וקרבן יחיד אינו דוחה שבת וטומאה: **כי גמירי.** דטומאת התהום מותרת להם בבעלים הוא דגמירי אבל בכהן לא: **או דילמא בזיבחא גמירי.** בקרבנות הללו בפסח ובקרבנות נזיר גמירי דהותרה להם טומאת התהום של גוף הילכך לא שנא בבעלים ולא שנא בכהן: **לא אמרו טומאת התהום.** דהותרה בנזיר ועושה פסח: **אלא במת בלבד.** אבל שאר טומאות ספק לא הותרו: **ובמאן.** במי תהא טומאת התהום זו דשרץ דקאמר לא הותרה: **אי בנזיר מי מהניא ביה.** אפילו טומאות דשרץ [ודאי] לסתור מניינו והבאת קרבנותיו: **וכי ימות עליו כתיב.** פתע זה שוגג פתאום זה מזיד בכריתות (דף ט.): **הניחא למאן דאמר.** לקמן בפ' האשה (דף צ:): ה"ג **אלא לאו בכהן: לעולם בבעלים ובעושה פסח.** ודקשיא לך הא לא מהניא ביה טומאה אחריתי איכא טומאת זיבה שהיא שבעת ימים ואין שוחטים וזורקים עליו ואשמעינן רבי חייא דטומאת התהום דזיבה כגון זב בשביעי שלו דספק הוא שמא יראה היום ויסתור כל מה שמנה ספק לא יראה והרי הוא כטמא שרץ דחזי לאורתא והויא לה טומאת התהום ופסלא ביה: בשני

תוספות

בראשון לא עבדי הגדילו זבין על הטהורין כו'. נראה לר"י דס"ל כרב ולא כשמואל דאמר ויעשו את הפסח במועדו מאי עבדת ביה דלדידיה כיון שאין רוב טהורין לא מידחו טמאים לפסח שני [א]: **נזרק** דמו ואח"כ נודע שהוא טמא כו'. פי' בקונטרס שהוא טמא הדם או הבשר וקשה לריב"א דבטומאת בשר ע"כ ציץ לא מרצה לאכילה אלא לפטור מפסח שני וכמ"ד הציץ מרצה על אכילות וכו' נתן דלא בעי אלא גברא דחזי וא"כ היכי דייק טעמא דנזרק ואח"כ נודע הא נודע ואח"כ נזרק לא מרצה ציץ והיינו לפוטרו מפסח שני וע"כ הא דלא מרצי היינו מדרבנן מדמפליג בין שוגג למזיד וכן אמר בהאשה רבה (יבמות דף צ. ושם) והיכי מחייבי ליה רבנן בפסח שני כיון דמדאורייתא פטור הוי חולין בעזרה ועוד הא לעיל (דף עח:) תנן נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם והיינו מדרבנן דמוקי לה כרבי נתן וא"כ הא דדייק רב לעיל אם זרק הורצה היינו אפילו מדרבנן ונודע קודם זריקה איירי מדקאמר לא יזרוק [ב] ונראה לריב"א דלא איירי מתני' אלא בטומאת דם והא דדייק בגמ' הא נודע ואחר כך נזרק לא היינו [ג] להתיר בשר באכילה אבל פטור מלעשות פסח שני מיהו יש ליישב פירוש הקונטרס דהא דקאמר הציץ מרצה היינו להקטיר האימורין הא נודע ואח"כ נזרק לא מרצה להקטיר האימורים ופטור מפסח שני: **הוא** הדין נודע ואחר כך נזרק. וא"ת א"כ מאי דוחקיה דר' שילא לחלק בין טומאה לזריקתו כיון דלאו דווקא קתני במתניתין נזרק ואח"כ נודע ואומר ר"י דר' שילא לאו אהך קושיא אמרה אלא אמאי דפריך בהקומץ רבה (מנחות דף כה:) אהך ברייתא דעל מה הציץ מרצה מברייתא דקתני דם שנטמא וזרקו בשוגג הורצה במזיד לא הורצה [ד] והכא אסיק ליה אגב תירוצא דרבינא: **לאו** למעוטי טומאת התהום דשרץ. וא"ת היכי שייך טומאת התהום בשרץ והא לא מטמא אלא במגע וטומאת התהום אינה בגלוי אלא מכוסה וטמון בעפר בתבן או בצרור כדתניא לקמן (דף פא:) ויש לומר כגון שהכניס ידו בעפר ונגע [ה]: **אי** בנזיר וכי ימות מת עליו אמר רחמנא. תימה לר"י דילמא לעולם בנזיר ונפקא מינה אם שחט קרבנות ונטמא [ו] דלא מרצי ציץ וכן קשה בסמוך דקאמר אלא למ"ד שוחטין וזורקין כו' הא מכל מקום נפקא מינה [ט] לאם שחט פסחו כדפי' ואומר ר"י דלא בעי למימר הכי דא"כ תיפשוט דבזיבחא גמירי לא שנא בבעלים ול"ש בכהן: לאו

עין משפט נר מצוה

סב א שם הלכה ו:
סג ב מיי' פ"ד מהל' ק"פ הלכה ב ופ"ו הלכה יב ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ו ז ופ"ו מהל' נזירות הלכה יז:
סד ג מיי' פ"ד מהל' ק"פ הלכה ב:
סה ד מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ו:
סו ה מיי' פ"ו מהלכות נזירות הלכה יח:

מוסף רש"י

מפני שאמרו הנזיר ועושה פסח. להכי נקט ועושה פסח, דאילו שאר קרבנות אין טומאת בעלים פסול בהן, אבל עושה פסח אכילתו מעכבא ונזיר נמי כשנטמא במת שסתר נזירותו וצריך לחזור ולמנות כדכתיב (במדבר ו) וכי ימות מת עליו וגו' ואין ראוי לקרבנות תגלחתו עד שיטהר ויביא תחילה קרבנות נזירות טומאה שהם שתי תורים ואשם וימנה את נזירתו ואחר כך יביא קרבנות נזירות טהרה (זבחים כג.). על מה הציץ מרצה. דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים, שירצו לבעלים (יומא ז.). על הדם ועל הבשר ועל החלב שנטמא. בין שנטמא הדם בין שנטמא הבשר בין שנטמא החלב, הציץ מרצה, ולא שיהא בשר טמא נאכל, דאין ציץ מטהר ודוחה לא תעשה דוהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, אלא לר' יהושע איצטריך דאמר (לעיל עז.) אם אין בשר אין דם וקאמר הכא הני מילי כשילא בשר חוץ למחיצתו, שאין ציץ מרצה על היוצא או שאבד הבשר, אבל נטמא בשר קודם זריקת דם הציץ מרצה עליו להתיר דם לזריקה (לעיל טז:). בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון. מזיד ורצון אחד הוא, אבל גבי שוגג שייך מזיד וגבי אונס שייך רצון, ושוגג ואונס תרי מילי נינהו (שם) באונס שנטמא בעל כרחו, אבל מזיד ורצון חדא מילתא היא, אלא איידי דתני אונס תני רצון (מנחות כה:). טומאתו בין בשוגג בין במזיד הורצה. בין שנטמא בשוגג בין שנטמא במזיד הורצה אם זרקו בשוגג, והא דתני לא הורצה אמזיד דזריקה קאי (מנחות כה:). אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. אין שוחטין וזורקין את הפסח על יחיד טמא שרץ, ונדחה לפסח שני, ואף על גב דיכול לטבול ולאכול לערב, דאיכא מ"ד דס"ל הכי (זבחים כב:) ועי' לעיל סט. בארוכה.

מוסף תוספות

א. כיון שאין כאן רוב כשרים לעשות פסח. תוס' שאנץ. ב. דאי דלא נודע שנטמא היכי מזהרי ליה רבנן שלא יזרוק, ואפ"ה משמע הא אם זרק הורצה. שם. ג. לא מרצי. שם. ד. [ו]התם משני ר' שילא האי תירוצא. שם. ה. בשרץ. שם. ו. דאי שייכא טומאת תהום בשרץ לא איכפת ביה מידי, ואי לא שייכי ביה טומאת התהום הרי נטמא בשר הקרבן (ולא מרצי ציץ). שם.

מסורת הש"ס

א) זבחים כג., ב) לעיל עז: יומא ז. יבמות צ. מנחות כה:, ג) [זבחים מה.] [מנחות שם], ד) זבחים כג., ה) [לקמן פא: ע"ש זבחי' כג. ע"ש] נזיר סג:, ו) [לעיל סט. וש"נ], ז) נזיר טו:, ח) [הסי"ט כתב דל"ל טמא],

תורה אור השלם

1. וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ: במדבר ו ט

גליון הש"ס

תוספו' ד"ה אי בנזיר כו' נ"מ לאם שחט פסחו. ק"ל הא לשחוט לטמא כשר ולזריקה ובעלים כהן ומדין הזריקה בטומאה הא זהו האיבעיא ורוצה באמת לפשוט מזה דלכהן הותרה וכדאמרינן אלא לאו בכהן ובודאי אין חילוק בזה אם הזורק כהן הוא הבעלים או כהן אחר ולע"ג:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה נטמא כו' ובתוספתא כו' כיצד אמרו לו קבר היה עמך בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו בין משעשה פסחו בין עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני. אבל אמרו לו קבר התהום היה בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו עד שלא עשה כו' א"ל מת היה בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו בין כו' אבל א"ל קבר כו' שנכנסת בו או תחת אבן כו' עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה ומהו קרבן טומאה כו' נזירות אחרות בתוספתא בפסחים כצ"ל [וכן בתוספתא דנזיר פ"ו]:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה נטמא גופו וכו' ונודע לו עד שלא עשה פסחו וכו'. נ"ב בין שעשה פסחו ובין עד שלא עשה פסחו צריך לעשות פסח שני אבל אמרו לו קבר התהום היה עמך בבית שנכנסת בו או תחת האבן שישבת עליה ונודע לו כצ"ל וכ"ה בתוספתא פ"ו דמכילתן וגם בתוספתא פ"ו דנזיר: ב] בא"ד אבל אמרו קבר התהום עמך וכו' ונודע לו עד שלא הביא קרבנותיו צריך להביא קרבן טומאה וכו'. נ"ב משהביא קרבנותיו אין צריך להביא קרבן טומאה כ"ה בתוספתא הנ"ל:

רבינו חננאל

שלישתן טהורין ושלישתן טמאי מתים ושלישתן זבין, אותן טמאי מתים בראשון לא עבדו הגדילו זבין על הטהורין והוו להו טמאי מתים מיעוטא ומיעוטא נדחין לפסח שני. בשני נמי לא עבדי דזבין וטמאי מתים בשני שוין, הוו להו בשני רובא ורובא בשני לא עבדי. מתני' הפסח שנזרק דמו ואחר כך (נזרק) [נודע] שהוא טמא הציץ מרצה וכו', ופשוטה היא. ואסיקנא הוא הדין דאפילו נודע שהוא טמא ואחר כך נזרק הציץ מרצה, והאי דקתני נזרק ואחר כך נודע, איידי דבעי למיתנא סיפא נטמא הגוף אין הציץ מרצה, דאפילו נזרק ואחר כך נודע לא, משום הכי קתני רישא נזרק ואחר כך נודע. נטמא טומאת התהום הרי זה מרצה. בעי רמי בר חמא כהן המרצה בקרבנותיהן של ישראל הותרה לו טומאת התהום או לא. ופשטה רבא מהא דתאני רבי חייא לא אמרו טומאת התהום אלא במת בלבד, ודייק מדקתני במת בלבד דטומאת התהום בשרץ הותרה לו ולמאן לכהן. ודחה רב יוסף ואמר לא לעולם בבעלים דפסח ולמעוטי טומאת התהום בזיבה דלא הותרה להן. ואקשינן וטומאת התהום בזיבה לא (מטמאה והציץ) מרצה, והתניא רב יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

בשני שלה ואחר כך ראתה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני מ"ט לאו משום דמרצה ציץ אמרי לא משום דקסבר ר' יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה [א]והתניא רבי יוסי אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו בשביעי שלו ואחר כך ראה וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר כך ראתה [א]הרי אלו מטמאין משכב ומושב למפרע [ב]ופטורים מלעשות פסח שני אמרי מאי למפרע מדרבנן ואף רבי אושעיא סבר מטמא למפרע מדרבנן [ב]דתניא רבי אושעיא אומר אבל [ג]זב שראה בשביעי שלו סותר את שלפניו וא"ל רבי יוחנן לא יסתור אלא יומו ממה נפשך אי קסבר למפרע הוא מטמא אפילו כולהו נסתור אי קסבר מכאן ולהבא הוא מטמא יומו נמי לא נסתור אלא אימא לא יסתור ולא יומו וא"ל רבי יוסי קאי כוותך והא רבי יוסי אומר מטמאין משכב ומושב למפרע אלא לאו שמע מינה מטמא למפרע מדרבנן ש"מ ולר' יוסי השתא דאמר מכאן ולהבא הוא מטמא [למת] בלבד למעוטי מאי נפשוט מינה דבכהן והותרה לו טומאת התהום אמרי לעולם בבעלים ובפסח [ג]וקסבר [ג]אין שוחטין וזורקין על טמאי שרץ ואיצטריך למעוטי אלא לרבי יוסי זבה גמורה היכי משכחת לה בשופעת אי בעית אימא כגון שראתה כל שני בין השמשות בעי רב יוסף כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת התהום או לא אם תמצא לומר כהן המרצה בקרבנותיהן [ד](של נזיר ועושה פסח) הותרה לו טומאת התהום כהן המרצה בתמיד מאי מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום בפסח בתמיד לא גמירי או דילמא יליף תמיד מפסח אמר רבה ק"ו ומה במקום שלא הותרה לו טומאה ידועה הותרה לו טומאת התהום מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו

רש"י

בשני שלה. עדיין ספק הוא שמא תראה יום זה ויצטרף עם אתמול ותראה גם מחר והוו להו שלשה והויא לה זבה גמורה ואם לא תראה תטהר לערב: **אינה אוכלת.** שהרי צריכה להיות עוד מחר שומרת יום כנגד יום: **ופטורה מלעשות פסח שני.** קס"ד כיון דבשעת שחיטה וזריקה ספק הוי מרצה ציץ מטומאת התהום דזיבה ואע"ג דאיגלאי מילתא למפרע שנטמאה ודאי בטומאת התהום: **מכאן ולהבא היא מטמאה.** שומרת יום כנגד יום שספרה קצת היום וטבלה טהורה מטומאה של אתמול וכי הדר חזיא בו ביום מטמאה מכאן ולהבא ותהיה מחר שומרת יום כנגד יום הלכך בזריקה ושחיטה טהורה מעלייתא הואי. ורבנן פליגי עליה ואמרי דכי חזיא איגלאי מילתא למפרע דזיבה היא וחדא טומאה היא ובשעת שחיטה ספק הואי וחייבת בפסח שני. ולקמיה פריך כיון דלרבי יוסי כל חד וחד טומאה באנפי נפשיה הוא היאך מצטרפים לזיבה לעשות זבה גדולה: **בעל שתי ראיות.** דאילו בעל ג' ראיות לא חזי למיכל לאורתא עד שיביא קרבנותיו בח' ובשמיני נמי לא מצי למינקט ומיתני ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע דכיון דיצא מזיבה ראשונה לשעה שהיא ראויה לקרבן הויא לה הך זיבה אחריתי ומושב ומשכב שמאתמול לאחר טבילה ועד הנה טהור למפרע אפילו טבל בז' שחרית: משכבות ומושבות שלאחר טבילתו טמאין שהרי סתר מניינו והרי הוא כבתחלתו דכתיב (ויקרא טו) וספר לו שבעת ימים והרי אינן. ומדקתני נמי בשומרת יום למפרע אלמא נמי למפרע מטמאה ואפ"ה פטר לה מפסח שני ש"מ טעמא משום דטומאת התהום הוי. ומשכבות ומושבות רבותא נקט להו מפני שהן אב הטומאה לטמא אדם ובדבר זה זב חלוק מאחר טמאין: **מדרבנן.** אבל מדאורייתא לא מטמאו אלא מכאן ולהבא לא הזב בז' ולא שומרת יום בשני דמקצת יום עולה להן לספירתן הילכך לגבי פסח טהורין מעליא הוו: **אבל הרואה זוב כו'.** לא ידענא אהיכא קאי אבל: **סותר את שלפניו.** כל ספורין שספר וצריך לספור ז' אחרים: **וא"ל רבי יוחנן לא יסתור אלא יומו.** ויחזור ויספור יום א'. והוינן אמילתיה דר' יוחנן מה נפשך אי למפרע מטמא דאין מקצת היום עולה לו ולא נגמרה ספירתו: **כולהו נמי נסתור.** דכתיב[ה] וספר לו ז' ימים לטהרתו טהרה אחת לכולן שלא תהיה טומאה מפסקת ביניהן במס' נדה (דף לג:) ואם מנה לסירוגין כי הכא שיסתור יומו וישלימנו למחר נמצאת הפסקה ביניהם: **ואם מכאן ולהבא מטמא.** שעלתה לו מקצת היום וגמרו ספורין שלו: **יומו נמי לא נסתור.** אלא הרי הוא כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין בה אלא טומאת ערב ויטבול לערב ויטהר[ו] דקי"ל ראיה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא במס' נדה (דף עב.): **אלא.** ה"ק ר' יוחנן לא יסתור ולא יומו כלומר אפילו יומו לפי שכבר עלתה לו מקצת היום ככולו ושלמו ספורין שלו ויצא מכלל זיבה: **וא"ל.** ר' אושעיא לרבי יוחנן: **ר' יוסי קאי כוותך.** דס"ל נמי מכאן ולהבא הוא מטמא מדפטר ליה לעיל מפסח שני אלמא קסבר ר' אושעיא למפרע דר' יוסי מדרבנן קאמר: **והא ר' יוסי כו'.** מסקנא דמילתיה הוא ולא משום קושיא מייתי לה: **השתא דאמר מכאן ולהבא מטמא.** ולא משכחת טומא' התהום בזיבה: **בלבד.** דקתני לעיל למעוטי מאי ע"כ למעוטי שרץ תוקמא ובכהן כדאמר לעיל [פ:] דאילו בבעלים לא מהני שרץ וקאמר דבטומאת התהום דמת מיהא הותרה לו: **אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ.** ואשמעינן דטומא' התהום נמי דחיא ליה: **היכי משכחת לה.** כיון דלית ליה מקצת היום עולה לה לספירתה ומכאן ולהבא מטמאה הו"ל כל יומא טומאה באנפי נפשה: **בשופעת.** כל שלשה רצופין דלא הוה לה מניינא כלל: **אי נמי ברואה שני בה"ש.** דכל תחלות הימים היו בטומאה דאין כאן ספירה כלל. ובשני בין השמשות סגי דאיכא טומאת ג' ימים רצופין כגון בה"ש של ע"ש יש כאן סוף ערב שבת ותחלת שבת ובין השמשות של מחר שהוא סוף השבת ותחלת א' בשבת הרי ג' ימים רצופין ואין כאן תחלת יום טהור שיעלה לספירה ולפי הדברים למ"ד מקצת היום ככולו תחלת הלילה עולה לספירתה וא"צ עלות השחר מדאיצטריך למנקט בין השמשות ולא נקט משכחת לה ברואה בלילות: **בתמיד.** כל השנה וליכא למימר דמקמן דאמר טומאה דחויה היא בציבור קבעי רב יוסף הכי אי לאו איצטריך להדר אלמא טהור משום טומא' התהום אי לא ולאיכא דמ"ד לקמן [ע"ב] דטומאת התהום מרלי ליך גבי נזיר ועושה פסח אפי' לכתחלה כגון שנודע לו לפני זריקה: **בקרבנותיהן.** דנזיר ועושה פסח: **במקום שלא הותרה לו טומאה ידועה.** כלל כגון נזיר ועושה פסח שהן קרבנות יחיד: **מקום שהותרה לו טומאה ידועה.** היכלא דליכא טהורין: **אינו**

תוספות

לאו משום דסבר דציץ מרצה. תימה לרשב"א מנ"ל דילמא הא דפטורין היינו משום דסבר דנשים בשני רשות ואור"י דבהדיא מוכח לקמן סוף פרק האשה (דף צא:) דרבי יוסי סבר נשים בשני חובה: **קסבר רבי יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה.** פי' ואנן סבירא לן כרבנן דלמפרע מטמאה וא"ת כי ס"ד נמי דטעמא דרבי יוסי משום דסבר ציץ מרצה [א] מאי פריך לימא [ב] דס"ל כרבנן וי"ל שלא רצה לעשות מחלוקת חדשה שלא מצינו תנאים חלוקים בכך אבל בלמפרע הוא מטמא מצינו תנאים בשילהי נדה (דף עב.) אמתני' דטבלה יום שלאחריו ושימשה: **אי** נמי כגון ראתה שני ימים בין השמשות. מדלא מוקי ברואה בלילות משמע דספירת לילה הויא ספירה וכן פי' בקונטרס וקשה לריב"א דתנן פ' שני דמגילה (דף כ.) וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד הנץ החמה ומסיק בגמ' קמ"ל כיון דבעי שימור שימור ביממא הוא וכן בשילהי נדה (דף עב.) אמר ושוין ברואה תוך י"א יום וטבלה לערב ושמשה שמטמאים משכב ומושב וחייבין בקרבן משמע אפילו לא ראתה אח"כ ומשום דבלילה לא חשיב שימור [ג] וי"ל דודאי ספירת לילה לא הויא ספירה ומ"מ לא מצי לאוקמא ברואה בלילות משום דכיון דסבר רבי יוסי מקצת היום שספרה בשביעי הוי ככולו ה"ה אם פסקה בחצי היום שיעלה לה שימור סוף הנשאר לכך מוקי בשופעת [ד] שלא היה סוף היום בטהרה א"נ ברואה שני בין השמשות וליכא למימר שיעלה לה אמצע היום שימור דלא אמר מקצת היום ככולו אלא או תחלתו או סופו אבל אמצע לא וכן איתא בהדיא בנזיר בפ"ב (דף טו.) דקאמר ורבי יוסי זבה גמורה היכי משכחת לה כיון דחזאי פלגא דיומא אידך פלגא סליק לה שימור [ה] ומשני כגון דחזאי תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות ביום דסליק לה ממנינא ותלתא יומי לאו דווקא דראיה שלישית לא חיישינן שתהא סמוך לשקיעת החמה מאחר שכבר ראתה שני ימים סמוך לשקיעת החמה ובשלישי תראה באיזו שעה שתהיה בלילה ובלבד שתראה קודם היום שלא יעלה לה שימור תחלת יום ג' וא"ת והא אמרינן בפרק בנות כותים (נדה דף לג.) דכותית יום שפוסקת סופרתו למנין שבעה הא רבי יוסי נמי סבר הכא סוף היום ככולו [ו] וי"ל דלא אמר סוף היום ככולו בתחלת חשבון אלא דוקא בסוף חשבון כי הכא כגון זב בשביעי או שומרת יום כנגד יום שאין לה למנות יותר [ז] וסוף חשבון מסוף חשבון אית לן למילף ולא מתחלת חשבון ואשכחן חילוק בין תחלת חשבון לסוף חשבון בפ"ק דר"ה (דף י.) דנדה עולה לה סוף היום בתחלתה ואין תחלת היום עולה לה בסופה אע"ג דהתם הוי איפכא מסברתנו[ו]:

אמר רבא ק"ו כו' מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו דין שהותרה לו טומאת התהום. וא"ת ונימא דיו מה טומאה ידועה לא הותרה אלא היכא דלא אפשר ה"נ טומאת התהום וי"ל דעדיפא פריך אפילו לר' טרפון דלית ליה דיו היכא דמיפרך ק"ו (ב"ק ד' כה.) [ח]: לריש

רבינו חננאל

בשני שלה ואחר כך ראתה, הרי זו אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני. ושנינן קסבר רבי יוסי טהורה היתה בשעת זריקה ונפטרה ומכאן ולהבא מטמא כלומר משעה שראתה היא טמאה. איני דר' יוסי סבר מכאן ולהבא מטמאה, והתניא רבי יוסי אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו בשביעי שלו, וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר כך ראתה, מטמאין משכב ומושב למפרע. ושנינן מאי למפרע דקתני מדרבנן. ודייקינן מדתני ר' אושעיא זב שראה זוב בשביעי שלו סותר את שלפניו, וכל מה שנגעו באותן ששה ימים כולן טמאין. ורבי יוחנן אמר לא יסתור אלא יומו, אע"פ שלא ראה סמוך לשקיעת החמה סתר היום כולו ובחזקת טמא הוא מן הבוקר כלומר כל מה שנגע היום כלו נטמא. ואקשינן לר' יוחנן מאי דעתיך אי למפרע הוא מטמא יסתור הימים כולן אי מכאן ולהבא אפילו יומו לא יסתור. ושנינן כך אמר רב יוחנן לא יסתור ולא יומו אלא משעה שראה. ואמר לו רבי אושעיא רבי יוסי קאי כוותך, ש"מ דרבי אושעיא סבר דהאי דמטמא בזב בעל שתי ראיות ובשומרת יום כנגד יום למפרע מדרבנן, דאי מדאורייתא טהור מעליא הוא מדאמרינן ליה לרבי יוחנן דאמר אינו סותר ולא יומו רבי יוסי קאי כוותך. והשתא דאוקימנא לר"י מכאן ולהבא היא מטמאה [למת בלבד] למעוטי מאי, ופשטו מינה דבכהן הותרה לו טומאת התהום. ודחינן לא לעולם בבעלים דפסח וקסבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. ואיצטריך קרא או בדרך רחוקה דשמעינן מיניה או בדרך רחוקה למעוטיה מטומאת התהום. ולר' יוסי לא משכחת לה זבה גמורה אלא בשופעת דם בלא הפסקה בין ליום. אי נמי בראה שני בין השמשות כיצד, כגון שראתה ערב שבת בין השמשות מחזיקין ראייתה לשני ימים בערב שבת ובשבת, ועוד ראתה בשבת בין השמשות מחזיקין ראייתה בין השמשות לשבת וליום ראשון. הנה ראתה שלשה ימים זה אחר זה הרי זו זבה גמורה. בעי רב יוסף כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת התהום או לא. אמר רבה קל וחומר ומה יחיד שלא הותרה לו טומאה ידועה, שהיחיד אם נתברר טומאה נדחה לפסח שני הותרה לו ליחיד טומאת התהום כדתנן נטמא טומאת התהום, הציץ מרצה, צבור שהותרה להם לטומאה ידועה, שנאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש, איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחה לפסח שני. אלא עושין אותן בטומאה

עין משפט נר מצוה

סז א מיי' פ"ה מהל' משכב ומושב הלכה ט:

סח ב מיי' פ"ו מהל' ק"פ הלכה ג:

סט ג מיי' פ"ו מהל' מחוסרי כפרה הלכה א:

מסורת הש"ס

א) נזיר טו., ב) יתכן להיות דאמר רב אושעיא אבל דלא מליגו רב אושעיא בבריתא אף על פי שהוא סידר בריתות גם כ"ה בבריתא בשם מקום וכן הובא בגליון בנזיר טו:, ג) [לעיל סט. וש"נ], ד) רש"ל מ"ז, ה) [ויקרא טו], ו) [ויטבול ויטהר לערב רש"ש], ז) [וע"ע תוספ' נדה לג. ד"ה ספירתו ועוד שם עב: ד"ה הרואה ותוס' מגילה כ: ד"ה ספירה ותוס' ר"ה י. ד"ה שנים ותוספות נזיר טז. ד"ה זבה],

גליון הש"ס

גמ' וקסבר אין שוחטין וזורקין. עיין לקמן צג ע"א תוס' ד"ה לא קשיא:

מוסף רש"י

בשני שלה. שכבר ראתה ביום שמיני ועוד שלא ראתה ביום תשיעי שהיא שומרת כנגדו לידע אם תראה בה' ימים ג' ראיות ותהא זבה (נזיר טז.). אינה אוכלת. בפסח דטמאה היא ואע"ג דאינה אוכלת פטורה מלעשות פסח שני דאכילת פסחים לא מעכבא (שם). זב בעל שתי ראיות. בין ביום אחד בין בשני ימים כדאמרינן התם (ב"ק כד.) תלה הכתוב את הזב בראיות דכתיב וזאת תהיה טומאתו בזובו, ואת הזבה בימים, דכתיב ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים, מיעוט ימים שנים רבים שלשה (נזיר טז:). בשביעי שלו. שאין בין זב רואה שתים לרואה שלש אלא קרבן, שבעל ג' מונה ז' ומביא קרבן ובעל ב' מונה ז' ואינו מביא קרבן, להכי נקט בעל שתי ראיות ושומרת יום משום דלאו בני קרבן נינהו, דעל הנך דבני קרבן לא מצי למשמע עלייהו בשביעי שלו ולא אלא פסח בערב, דכפרת קרבן דבעי לאיתויי בשמיני מעכבת להו כדקי"ל (יבמות מו.) הכל כפרתו אוכל בקדשים (נזיר טז.).

מוסף תוספות

א. על טומאת התהום דזיבה. תוס' שאנץ. ב. דלא סבירא לן כר' יוסי אלא. שם. ג. דאי איכא שימור היכי מיחייב קרבן הא שמא לא תראה עוד. שם. ד. כלומר שמתחלת לראות שעה גדולה מבעוד יום ורואה עד הלילה. שם. ה. משמע בהדיא דמחצי היום הבא שיעלה שימור קפריך. שם. ו. [ו]נימא וכי כבותאי אמרה לשמעתיה. תוס' נדה עב. ד"ה הרואה. ז. [ו]התם בתחילת החשבון, תחילת ספירת זיבתה, ולשם ודאי אין לנו למנות סוף היום ככולו. תוס' שאנץ. ח. הכא אין דנין כלל ק"ו. שם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אינו דין שהותרה לו טומאת התהום אמרי ומי דיינינן ק"ו מהלכה והתניא (א) אמר לו רבי אליעזר עקיבא עצם כשעורה הלכה רביעית דם ק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה אלא אמר רבא יליף מועדו מועדו מפסח וטומאת התהום גופא היכא כתיבא (ב) אמר ר"א אמר קרא 1 וכי ימות מת עליו במחוורת עליו אשכחן נזיר עושה פסח מנלן א"ר יוחנן אמר קרא 2 בדרך רחוקה לכם במחוורת לכם רשב"ל אמר כדרך מה דרך בגלוי אף טומאה נמי בגלוי מיתיבי (ג) א אי זהו טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום לר"א דאמר במחוורת עליו עד דידע הוא לר' יוחנן דאמר לכם במחוורת לכם עד דידעי בה תרין לרשב"ל דאמר כדרך עד דידעי כולי עלמא אלא טומאת התהום הלכתא גמירי לה וקרא אסמכתא בעלמא אמר מר בר רב אשי לא שנו אלא שנודע לו לאחר זריקה דכי אזדריק דם שפיר איזדריק אבל נודע לו לפני זריקה לא מרצה מיתיבי (ד) המוצא מת מושכב לרחבו של דרך לתרומה טמא לנזיר ועושה פסח טהור וכל טמא וטהור להבא הוא אלא אי איתמר הכי איתמר אמר מר בר רב אשי לא תימא נודע לו לאחר זריקה הוא דמרצה אבל נודע לו לפני זריקה לא מרצה אלא ב אפילו נודע לו לפני זריקה מרצה: גופא (ה) ג המוצא מת מושכב לרחבו של דרך לתרומה טמא לנזיר ועושה פסח טהור בד"א שאין לו מקום לעבור אבל יש מקום לעבור אף לתרומה טהור בד"א שמצאו שלם אבל משובר ומפורק טהור שמא בין הפרקים עבר ובקבר אפילו משובר ומפורק טמא מפני שהקבר מצרפו בד"א במהלך ברגליו אבל טעון או רכוב טמא לפי שמהלך ברגליו אפשר שלא יגע ולא יאהיל אבל טעון או רכוב אי אפשר שלא יגע ולא יאהיל בד"א בטומאת התהום אבל בטומאה ידועה טמא ואי זה היא טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם אבל הכיר בה אחד בסוף העולם אין זה טומאת התהום ד מצאו טמון בתבן בעפר ובצרורות הרי זה טומאת התהום במים באפילה בנקיקי הסלעים אין זה טומאת התהום ולא אמרו (ו) טומאת התהום אלא למת בלבד:

מתני' ה נטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה מעצי המערכה נטמא מיעוטו והנותר שורפין אותו בחצרותיהן או על גגותיהן מעצי עצמן הציקנין שורפין אותו לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה:

גמ' מ"ט א"ר יוסי בר חנינא כדי לביישן: נטמא מיעוטו וכו': ורמינהו (ז) וכן מי שיצא מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קדש אם עבר צופים שורפו במקומו ואם לאו חוזר

רש"י

אינו דין שהותרה לו טומאת התהום. היתר גמור ואפילו איכא טהורין: מהלכה. כגון קבר טומאת התהום הלכה למשה מסיני בנזיר ועושה פסח: ומי דיינינן קל וחומר מהלכה. והא טומאת התהום לא משום ספיקא מטמאין לה דנימא גלוי מילתא למפרע בעלמא היא השתא אפילו בודאי נטמא נמי אלא בשעה שנטמא היתה טומאת התהום שלא הכיר בה אדם מעולם מטהרין ליה כדלקמן: דר"א ור"ע במסכת נזיר [נו:] דאמרינן התם רביעית דם אין הנזיר מגלח על מגעה ועל משאה וקאמר רבי עקיבא ק"ו ומה עצם כשעורה שאין מטמא (את כל) אדם באהל הנזיר מגלח על מגעה ועל משאה רביעית דם שמטמאה (את כל) אדם באהל אינו דין שהנזיר מגלח על מגעה ועל משאה אמר לו ר"א לר"ע עצם כשעורה שהנזיר מגלח על מגעה ומשאה הלכה למשה מסיני ואין כתוב בתורה ורביעית דם אתה בא ללמוד ממנה בק"ו ואין דנין ק"ו מהלכה אלא מדבר הכתוב בתורה: וטומאת התהום. שהותרה בנזיר ועושה פסח היכא כתיבא. והך בעיא איבעיא בי מדרשא מקמי הא בעיא דרב יוסף [ע"א] ובשני דרב יוסף כבר איפשיטא הך מסקנא דלקמן דטומאת התהום גמרא גמירי לה משום הכי פרכינן לעיל ומי דיינינן ק"ו מהלכה: במחוורת עליו. שתהא ברורה לו: לכם. טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם והאי לכם קאי נמי אטמא: כי דרך. טמא לנפש דומיא דדרך רחוקה הוא: אי זהו טומאת התהום. שהותרה לנזיר ועושה פסח: לא שנו. דלין מרצה על טומאת התהום בנזיר ועושה פסח: מושכב לרחבו של דרך. והוא עבר שם וא"א שלא נגע שם או הסיט או האהיל: לתרומה. לאכול בתרומה: טמא. דלא הותרה בו טומאת התהום ואילו לאורכו של דרך אפי' טומאת התהום אין כאן: שאין לו מקום לעבור. שמחזיק וממלא את כל רוחב הדרך אף על גב דטומאת ודאי היא כיון דההיא שעתא דעבר עליה טומאת התהום הואי שלא היה שום אדם יודעו שם ואף לזה לא נודע עד שנשחטו קרבנותיו הלכה למשה מסיני היא שזורקין עליו את הדמים: אבל יש לו מקום לעבור אף לתרומה טהור. דהוי ליה ספק טומאה ברשות הרבים וספיקו טהור: בד"א. דכי ממלא את כל הדרך טמא: שהקבר מצרפו. שכל הקבר מטמא באהל ואפילו ריקן שבו דכתיב (במדבר יט) או בקבר: בד"א. [א] דמשובר ומפורק טהור: טעון. משוי על כרחו הולך נע ונד לכאן ולכאן ומאהיל על צדדיו: בד"א. דנזיר ועושה פסח טהור: אבל בטומאה הידועה. שידעו שאדם נקבר שם: טמון בעפר בתבן ובצרורות. טומאה מכוסה מכל אדם היא זו שמא גל אבנים או עפר או תבן נפל עליו ולא הכירו בו בני אדם מעולם אבל מים ואפילה ונקיקי הסלעים אין זו הטומאה מכוסה ונעלמה שהמעיין יכול לראות ולא גמירי הלכתא אלא בטומאה שהיא בתהום המכוסה מן הכל: ולא אמרו. דהותרה טומאת התהום אלא במת בלבד: **מתני'** נטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה. כל המקדש כולו קרי בירה. ובגמרא מפרש טעמא: נטמא מיעוטו. וכן נותר של פסח טהור: הציקנין. עצרנין כלומר שהן צרי עין: שורפין אותו. את מעט שנטמא ואת הנותר: גמ' וכן מי שיצא. בפרק אלו עוברין [לעיל מט.]: שיש בידו בשר קדש. והרי הוא פסול ביוצא: צופים. מקום שיכול לראות משם הבירה ומשם והלאה אין יכול לראותו: שורפו במקומו. לא הטריחוהו לחזור ולשורפו בירושלים הואיל וכבר נתרחק הרבה ואף על גב דקיימא לן בפרק כל שעה (לעיל כד.) דבמקום אכילת קדשים שם שריפתן מבקדש באש תשרף [ויקרא ו]:

תוספות

לריש לקיש דאמר כדרך עד דידעי בה כ"ע. קשה לריב"א דבנזיר בסופו (דף סג.) איתא הך מסקנא ולא מייתי התם מילתיה דר' יוחנן ולא פריך נמי אלא לר"א וקאמר בשלמא למ"ד כדרך שפיר והיא מסוגיות החלוקות: **וטמא** וטהור לבתחלה הוא. ודוקא לפני זריקה אבל לפני שחיטה לא כמו שהביא בקונטרס במתני' מתוספתא: **אלא** לפני זריקה נמי מרצה. ע"כ לפני זריקת שום דם דאם נזרק אפילו אחד מן הדמים ונטמא א תנן בפרק ג' מינים (נזיר דף מז.) ב יביא שאר קרבנות ויטהר אפילו בטומאה ידועה אינו סותר נזירותו ורילוי דטומאת התהום דכולה שמעתין היינו שאינו סותר נזירותו כדפי' לעיל אי בנזיר כי ימות מת עליו כו' ב וקשה לר"י דפר' בתרא דנזיר (דף סג.) תנן אם עד שלא גילח נודע לו אפילו טומאת התהום סותר ומוקי ליה ר' יוחנן בגמ' כר"א דאמר תגלחת מעכבת ג וא"כ נודע לו לפני זריקה נמי כיון דמעכבת אמאי אינו סותר ותירץ ר"י דהכא כיון שנשחט יש לו להשלים ומרצה ציץ על טומאת התהום ואינו סותר כאילו לאחר ד זריקה נטמא ולא דמי לקודם גילוח ואע"ג דגילוח הוה אחר זריקה כדתנן בג' מינים (שם דף מו:) גילח על זבח ונמצא פסול תגלחתו פסולה ואי גילוח הוא לפני זריקה יביא זבח אחר ה לרבנן אית להו דתגלחת לא מעכבא ולכך מרצה הכא לפני זריקה: **המוצא** מת מושכב כו'. בפ' בתרא דנזיר (דף סה.) דייק על ההיא משנה דהתם המולא פרט למלוי מת פרט להרוג מושכב פרט ליושב ו וקשה לריב"א דהכא ביושב אתי שפיר טפי מבמושכב דבמושכב לא הוי כולי האי טומאת התהום אם קברוהו שם וי"ל דמושכב נקט בשביל תרומה שהוא תופס כל רוחב הדרך ואי אפשר שלא יאהיל או יסיט אבל יושב לא דאיכא למימר שמא לא האהיל כנגדו: **ובקבר** אפי' כו'. וא"ת היכי שייכא טומאת התהום בקבר והלא נודע כשקברוהו שם ואיכא למימר כגון שנפל בקבר ז ומת והא דפי' בקונטרס שהקבר מצרפו משום דכתיב או בקבר אין נראה לר"י דשמא קרא מיירי בקבר מכוסה ומשום הכי נמי הקבר מצרפו משום אהל שהכיסוי מביא את הטומאה עליו: **מצאו** טמון בתבן כו'. משום דלפי מה שמצאוהו עכשיו לא היה ראוי להכיר לאחד בסוף העולם אבל במים ראוי להכיר: **נטמא** רובו שורפין אותו לפני הבירה מעצי כו'. נראה הטעם משום דלב בית דין מתנה עליהם לפי שהזקיקוהו לשורפו לפני הבירה כדי לביישו לא הטריחוהו להביא עצים משלו ויכול להנות משל הקדש וכן בציקנין ח התנו (א) כמו כן ולא לכל דמתוך ציקנותן היו נמנעין מלשורפו ואתי לידי עבירה ודוקא בציקנין או באכסנאי כדאמרי' בגמרא דעשאוהו כציקנין אבל אדם אחר לא ואפילו למאן דלית ליה בפ"ק דשבועות (יא.) לב ב"ד מתנה עליהן ה"מ בקרבנות דקדישי קדושת הגוף אבל בקדושת דמים כולי עלמא מודו: רב

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה יח:
עא ב מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הל' ו:
עב ג מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה יא ופ"ח מהל' אבות הטומאה הלכה ג [ופ"ט מהלכות נזירות הל' יח]:
עג ד מיי' פ"ו מהלכות נזירות הלכה יט:
עד ה מיי' פ"ד מהל' קרבן פסח הלכה ג ופ"ט מהל' פסולי המוקדשין הלכה ג ז:

מוסף תוספות

א. ולפני זריקה [נאמר ד]היינו לפני זריקת שאר דמים, [הר"י]. תוס' שאנץ. ב. [ו]א"כ לא צריך ריצוי ציץ. שם. ג. דכיון שנודע לו קודם שיש לעשות דבר שמעכב, הרי הוא כאילו נטמא באותה שעה טומאה ידועה. שם. ומתוך קושית גליון הש"ס, ועי' רש"ש שכ"כ מעצמו. ד. וקודם גילוח מסיק בפרק בתרא דנזיר דסותר. שם. ה. [ו]ר"ל דר' אליעזר מוקי לה התם, אבל... שם. ו. דאם יושב לא הויא שכונת קברות שכך לא קברוהו. שם. ז. כתוס' שאנץ 'ונפל עליו הבית'. ח. שרואין בהם חכמים עצרנות ביותר. שם.

רבינו חננאל

אינו דין שהותרה לצבור טומאת התהום. וקרבן צבור זהו כהן המרצה בתמיד. וכן הוא מפורש בתלמוד ארץ ישראל. ואקשינן ומי דיינינן קל וחומר מהלכה ופשיטא טומאת התהום ליחיד הלכה היא וקרבן ציבור קל וחומר. והתניא אמר לו רבי עקיבא עצם כשעורה הלכה ורביעית דם קל וחומר מהלכה, וזו דר' עקיבא עיקרא בנזיר פרק כהן גדול ונזיר. וקל וחומר (דרבא) [דרבה] מפורש בירושלמי. אלא אמר רבא גמר במועדו בגזירה שוה מפסח. היכא כתיבא טומאת התהום בנזיר, אמר רבי אליעזר שנאמר וכי ימות מת עליו וגו' במחוורת עליו, כלומר ידיעה ברורה. בפסח ר' יוחנן אמר שנאמר טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם במחוורת לכם. ריש לקיש אמר בדרך רחוקה מה דרך בגלוי אף כל טומאה גלויה. ואותבינן עלייהו איזו היא טומאת התהום כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, אבל הכיר בה אחד בסוף העולם אין זו טומאת התהום, קשיא לר' אלעזר דאמר וכי ימות מת עליו, במחוורת עליו הוא שחייב עליה, וכל מה שאינה מחוורת עליו אע"פ שאחרים יודעין אותו הרי היא טומאת התהום. ולרבי יוחנן דמפיק לה מלכם מחוורת לכם, הא ידע בה אחד טומאת התהום קרינא ביה. ולריש לקיש דמפיק לה מדרך כל שאינו גלוי לכל אדם כדרך הרי היא טומאת התהום האי מתני' דקתני אפילו ידע בה אחד בסוף העולם אין זו טומאת התהום קשיא לכולהו. ונדחו כלם ואוקימנא אלא בטומאת התהום הלכתא גמירא לה וקרא אסמכתא בעלמא. אמר מר בר רב אשי אפילו אם נודע לו שנטמא לפני זריקה הציץ מרצה. המוצא מת מושכב לרחבו של דרך, לתרומה טמא, לנזיר ועושה פסח טהור. בד"א כשאין לו מקום לעבור אבל יש לו מקום לעבור אף לתרומה טהור שאני אומר ממקום טהור עובר. בד"א שמצאו שלם אבל משובר ומפורק טהור, אימור ביני שוקיו עבר. ובקבר אפילו משובר ומפורק טמא שהקבר מצרפו בד"א במהלך ברגליו וכו'. מצאו טמון בתבן בעפר ובצרורות הרי זו טומאת התהום במים ובאפילה ובנקיקי הסלעים אין זו טומאת התהום ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד. ירושלמי בסוף הפרק ר' יוחנן בר מזיה בשם ר' פנחס ממה דאנן חמיי רבנן שולחין סנדליהון תחת אגף של הר הבית, תאני ר' יהודה לא קדשו תחת אגף של הר הבית, תני מחילות שתחת היכל קודש. אמר ריש לקיש ומתני' אמרה כן, ומדורה היתה שם ובית כסא של כבוד היה שם וכו', אמר ר' וכי צואה טמאה היא אלא נקיות, ויי דא אמר יוצא והולך לו במסיבה ההולכת תחת הבירה והנרות בו ואם קדש הוא ילך בקצרה.

[מתני'] ניטמא שלם או רובו שורפין אותו לפני הבירה. כדי לביישן, מפני שפשעו בו ונטמא. נטמא מיעוטו והנותר שורפין אותו בחצרותיהן כו' איני שורפין אותו בחצרותיהן והתנן אילו עוברין בסופו על בשר הקדש שיצא ונפסל

מסורת הש"ס

א) שבת קלב. ע"ש נזיר מז, ב) נזיר סג. ע"ש, ג) [שם. תוספתא זבים פ"ב], ד) שם, ה) [נזיר שם: כל הענין תוס' זבים פ"ג], ו) [לעיל פ: ע"ש וש"נ], ז) [ברכות מט.] לעיל מט.,

תורה אור השלם

1. וְכִי יָמוּת מֵת עָלָיו בְּפֶתַע פִּתְאֹם וְטִמֵּא רֹאשׁ נִזְרוֹ וְגִלַּח רֹאשׁוֹ בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלְּחֶנּוּ: במדבר ו ט

2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה טָמֵא לָנֶפֶשׁ אוֹ בְדֶרֶךְ רְחֹקָה לָכֶם אוֹ לְדֹרֹתֵיכֶם וְעָשָׂה פֶסַח לַיְיָ: במדבר ט י

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נטמא וכו' כמו כן שמא מתוך לקותן כצ"ל:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא לפני זריקה יביא שאר קרבנות. לא זכיתי להבין אם שם בנטמא אח"כ בזה אינו סותר בטומאה ידועה אבל אם נודע שטמא למפרע בזה בידוע סותר ובתהום אינו סותר וכו' ועי' יאיר עיני:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בד"א דמשובר ומפורק טהור. נ"ב מילתא דפסיקא נקט אבל באמת קאי גם (אשאין לו) [א"ל] מקום לעבור:

מוסף רש"י

ואין דנין ק"ו מהלכה. דלא ניתנה תורה שבעל פה לידרש בי"ג מדות (שבת קלב.). במחוורת עליו. בברורה לו כגון טומאה ידועה סותר אבל לא על טומאה שאינה ידועה לו (נזיר סג.). אף טומאה נמי בגלוי. לאפוקי טומאת התהום דלא (שם). המוצא מת מושכב לרחבו של דרך. טמון בדרך כתבן או בצרורות ומוטל לרחבו של דרך ואין לו מקום לעבור אלא עליו ובשעה שהולך עליו לא הכיר בו שהוא תחתיו (נזיר סג.). לתרומה. לענין אכילת תרומה (שם). לנזיר ועושה פסח טהור. ואינו צריך לעשות פסח שני, ובכל אלו שאמרו דבנזיר ועושה פסח טהור, כשנודע לו לאחר שעשה פסחו, אבל נודע לו קודם שעשה פסחו הרי זה טמא ונדחה לפסח שני, והכי מפורש עלה בתוספתא בכריתות דתמס' נזיר ושל פסחים (שם). אבל יש מקום לעבור. שלא על המת (שם). במה דברים אמורים. דמהלך בין הפרקים טהור, במהלך ברגליו. שיכול לכוין ולפסוע בינתים שלא יגע ושלא יאהיל, אבל טעון או רכוב טמא. בתרומה לפי שאי אפשר כו' אבל לנזיר ועושה פסח לעולם טהור דהכי גמירי לה בטומאת התהום, והאי דכתוב בספרים אבל טעון או רכוב אפילו בנזיר ועושה פסח טמא, טעות הוא (שם). אבל בטומאה ידועה. שהיתה ידועה לשום אדם, טמא. ואפילו נזיר ועושה פסח, ועושה פסח שני ואע"פ שכבר עשו פסחים בפסח ראשון (שם). בתבן בעפר ובצרורות. דאפשר שלא הכיר בו אדם מעולם שהרי תבן יכול להתגלגל עליו על ידי רוח, וצרורות עשויין להתגלגל ממקום למקום (שם). במים באפילה בנקיקי הסלעים. אפילו וכן חלולין יכול אדם להסתכל בהן על ידי הדחק, ואפשר שאדם אחד מכיר בהן. שיש בידו בשר קודש. עמו בדרך ונפסל ביוצא, שמחיצת קדשים קלים חומת ירושלים (לעיל מח:) ונפסל ביוצא חוץ לחומה (ברכות מט.). צופים. מקום שיכול לראות בהמ"ק משם (שם): מה כפר שיכול לראות בהמ"ק משם (לעיל מט.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה אמר רב חמא בר עוקבא לא קשיא כאן [א]באכסנאי כאן בבעל הבית רב פפא אמר הא והא באכסנאי כאן שהחזיק בדרך כאן שלא החזיק בדרך רב זביד אמר לעולם כדאמר מעיקרא כאן באכסנאי כאן בבעל הבית ואף ע"ג דלא החזיק בדרך אכסנאי כיון דלית ליה עשאוהו כציקנין דתנן הציקנין שורפין אותו לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה ת"ר [א]באו לשורפו בחצרותיהן ומעצי המערכה אין שומעין להן לפני הבירה ומעצי עצמן אין שומעין להן בשלמא מעצי המערכה בחצרותיהן אין שומעין להן [ב]דילמא פיישן מינייהו ואתו בהו לידי תקלה אלא לפני הבירה מעצי עצמן מ"ט לא רב יוסף אמר [ב]שלא לבייש את מי שאין לו רבא אמר [ג]מפני החשד מאי בינייהו איכא בינייהו [ד]דאייתי קני וחריותא דלא חזי למערכה [ג]תנן התם [ה]ראש המעמד היה מעמיד את הטמאין על שער המזרח מ"ט אמר רב יוסף כדי לביישן רבא אמר [ו]מפני החשד מאי בינייהו איכא בינייהו מפנקי אי נמי דקא גדיל שישורא: **מתני'** [ז]הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד נטמאו הבעלים או שמתו תעובר צורתו וישרף בששה עשר ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף זה ישרף מיד לפי שאין לו אוכלין: **גמ'** בשלמא טמא כתיב [1]והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף אלא יוצא מנלן דכתיב [2]הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה [ד]אמר לו משה לאהרן מדוע לא אכלתם את החטאת שמא נכנס דמה לפני ולפנים אמר לו לאו אמר לו שמא חוץ למחיצתה יצתה אמר לו לאו בקודש היתה אמר לו אי בקודש היתה והן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה מדוע לא אכלתם אותה מכלל דאי נפקא אי נמי עייל דמה לפנים בת שריפה היא בשלמא נטמא גלי רחמנא בקדשים קלים [ה]כ"ש בקדשי קדשים אלא יוצא אשכחן קדשי הקדשים קדשים קלים מנלן ותו הא דתניא לן דמה נשפך

חוזר ושורפו כו'. אלמא מיעוטו שנפסל מעלי המערכה נמי שרפינן: **כאן באכסנאי.** שאין לו עלים שורפו מעלי המערכה ומתני' בבעל הבית: **שהחזיק בדרך.** לא הטריחוהו לחזור על עלים כדקתני וכן מי שילא אלמא בהחזיק בדרך עסקינן: **רב זביד.** כרב חמא מוקים לה ואדרב פפא פליג ויהיב טעמא למילתיה דרב חמא דכיון דלית ליה עלים שם עשאוהו כליקנין והחזיק בדרך דקתני מתני' לאשמועינן חזרה נקט לה ולא משום עלים דהוא הדין נמי שלא החזיק: **באו לשורפו כו'.** כדמפרש טעמא: **לידי תקלה.** ליהנות מהן הנאה אחרת והנאה זו אין בו מעילה דתנאי ב"ד הוא ועל מנת כן מקדישין אותו: **משום חשד.** שלאחר שריפתן מחזירין מותר העלים לתוך ביתן והרואה חושדן בגונבי עלי המערכה ונהנין מהן: **קני וחריות'.** קנים וחריות של דקל הכל יודעים שאינם מעלי המערכה לפי שקלים הם ונשרפין מהר ואין אש המערכה מתקיימ' בהן ומשום חשד ליכא אבל משום בושת איכא: **תנן התם.** במסכת תמיד: **ראש המעמד.** הממונה על כך מעמיד את הטמאים של בית אב בכל בקר בשער המזרחי כניסת כל אדם להר הבית: **כדי לביישן.** שלא נזהרו מלטמא והרי העבודה של מחר היתה מוטלת עליהן והיה להן ליזהר: **משום חשד.** שלא יחשדום שמפני מלאכתן הן נחלין מלבוא לעבוד עבודה [א] ומעמידן שם כדי שיראו אותם בני אדם ויודעין שמחמת טומאה הם חדילין. ואיידי דאיירי לעיל בהך פלוגתא דמפני החשד נקט לה להא: **מפנקי.** הכל יודעין שבטילים הן מן המלאכה ואין מניחין עבודה מפני מלאכתן דהני משום חשד ליכא ואין צריך להעמידם שם ולמאן דאמר כדי לביישן צריך: **אי נמי דקגדיל שישורא.** מפשילי חבלים שהיא אומנות קלה ושכרה מעט ואין בני אדם חשודין שיחדלו מלבוא לעבודה מפני ביטול מלאכה זו: **מתני' הפסח שנטמא או שילא ישרף מיד.** בארבעה עשר ואין צריך להשהותו עד הבוקר של ששה עשר שתעובר צורתו דהיינו לילה אחד ומיהו בי"ט לא מצי שריף ליה כדיליף לקמן (דף פג:) דאין שורפין קדשים בי"ט: **נטמאו הבעלים או שמתו.** דאין פסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר שאין לו אוכלין: **גמ' בשלמא נטמא.** טעון שריפה: **דכתיב והבשר וגו'.** וגבי קדשים קלים כתיב: **שמא נכנס דמה.** אל הקודש לכפר בהיכל ונפסלה כדכתיב (ויקרא ו) וכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' א"כ הוא יפה עשיתם ששרפתם: **שמא חוץ למחיצתה.** חוץ לעזרה יצאת ומקרא יתירא דרשי לה דלא איצטריך פנימה אלא הכי בעא מינייהו ברישא שמא יצאתה ולא היתה פנימה ואם כן הוא יפה עשיתם ששרפתם [ב] פנימה היתה ולא יצאת הא למדנו שאם יצאת היה לו לשורפה: **נטמא.** והבשר אשר יגע וגו' גבי שלמים כתיב וכ"ש קדשי קדשים דחמירי: **אלא יוצא.** בחטאת אשכחן וקדשים קלים מנלן דמצריך ליה תנא דמתניתין שריפה ליוצא דפסח: **לן דמה.** של בהמת קרבן דאמרינן בזבחים (דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנא' ביום הקריבו את זבחו ביום שאתה זובח אתה מקריב כו': נשפך

רב זביד אמר לעולם כדאמר מעיקרא. פי' בקונטרס דרב זביד לא פליג אדרב חמא בר עוקבא ואינו אלא מפרש טעמו וקשה לריב"א דלא מצינו בשום מקום שיאמר לעולם כו' כדי לפרש ונראה לו דרב חמא בר עוקבא ורב פפא לא פליגי דרב חמא בר עוקבא מוקי כאן באכסנאי כאן בבע"ה ואיידי ואיידי בהחזיק בדרך אבל בלא החזיק אפי' אכסנאי הוי כבע"ה אלא דלא איירי בה ורב פפא מוקי איידי ואיידי באכסנאי ולא פליג אדרב חמא בר עוקבא ורב זביד פליג אתרווייהו וקסבר אכסנאי שלא החזיק עשאוהו כציקנין אי נמי רב פפא ורב זביד פליגי אליבא דרב חמא בר עוקבא רב פפא סבר דרב חמא בר עוקבא איירי בהחזיק אבל בלא החזיק הוי אכסנאי כבעל הבית ורב זביד סבר דאכסנאי אפי' לא החזיק עשאוהו כציקנין [א]ודוקא נקט רב חמא בר עוקבא בעל הבית: **היה מעמיד את הטמאים בשער המזרח.** אפילו בטומאת קריין מיירי ונראה לר"י דהאי שער המזרח היינו שער עזרת נשים [ב] ואע"ג דאמר בפ"ק דיבמות (דף ז:) ובכמה דוכתי דטבול יום אינו נכנס במחנה לויה לא בכל מחנה לויה קאמר אלא מעזרת נשים ולפנים דהכי מוכח במסכת כלים (פ"א מ"ח) דקתני התם עזרת נשים מקודשת ממנה שאין טבולי יום נכנסין לשם: **בשלמא נטמא דכתיב והבשר.** אין לפרש דאמיד דקתני במתניתין קאי דכיון דכתיב בקרא ישרף אית לן למימר דהיינו מיד בלא עיבור צורה דאי בעיבור לישתוק קרא מיניה ואנא ידענא דישרף דהוה ליה נותר מדאמר לקמן ורבה מוסיף אף ר"י הגלילי דתניא כו' אבל לרבנן דילפי מכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' בעי עיבור צורה אע"ג דכתיב [ג] ישרף אלמא מישרף לא משמע מיד מיהו יש לדחות דההוא ישרף מוקמינן לשריפת' בקודש ואינו מיותר אך יש להביא ראיה מדקאמר בסמוך לן דמה נשפך דמה או שילא חוץ לקלעים מנלן והתם לא בעי בע"כ מנלן שהם מיד בשריפה דהתנן בדם ובבעלים תעובר צורתו אלא מנלן בשריפה קאמר ושריפה דמיד מסברא נפקא לן ולא מקרא וא"ת ואמאי צריך קרא בפסול הדם דכיון דצריך עיבור צורה פשיטא דישרף משום נותר ואור"י דאיצטריך דלא ליעבד ליה קבורה קודש שיהיה נותר אי נמי הוה אמינא אפי' כשיהיה נותר לא ישרף דנותר שהיה ראוי לאכילה קודש שניתותר דוקא ישרף כדמשמע לא תותירו אלא תאכלוהו [ג] אבל קשה דהיכי יליף יוצא בשריפה מחטאת דאהרן דהא ע"כ לא הודה להן משה על השריפה דחטאת שנכנס דמה לפנים דפסולו בדם בעי עיבור צורה והם שרפוה מיד אלא ה"ק להו הא אם הובא יפה עשו שלא אכלוהו דהכי כתיב רישיה דקרא מדוע לא אכלתם ומיהו נראה לרשב"א דמצינו למימר דאמיד בעי מנא לן וכולה שמעתין מסקא אליבא דר' יוחנן דסבירא ליה לקמן דפסול הדם הוי פסולו בגופו דחשיב דם ובשר חדא מילתא ובפסול בעלים דוקא קתני מתניתין דבעי עיבור צורה ושפיר מייתי השתא מחטאת דאהרן דמשה הודה להן אם נכנס דמה לפנים שפיר עבוד דשרפוה ולן דמה נמי קבעי מנלן דמיד אך קשה על זה כיון דמסברא לא הוה אמרינן דישרף מיד אלא בעיבור צורה אי לאו דמסיק דהלכתא גמירי לה מאי קאמר ולרבה בר אבוה דאפי' פיגול בעי עיבור צורה מנלן לימא דלא גמירי הלכתא ומה צריך גזירה שוה אלא ודאי דפסולו בגופו ישרף מיד סברא הוא ובדם ובבעלים דבעי עיבור צורה נמי סברא: **בקדש היתה.** רש"י פירש דדריש מפנימה וכן ר"ח ולר"י נראה דדריש מאכל תאכלו אותה בקודש ובתורת כהנים דריש מבמקום הקדש [ז]: **בשלמא נטמא גלי רחמנא בקדשים קלים והוא הדין בקדשי קדשים.** וא"ת והא בהדיא בהאי קרא כתיבי קדשי קדשים ומאי קאמר והוא הדין כדדרשינן בכל שעה (לעיל כד:) והבשר לרבות עלים ולבונה ויש לומר דאי לאו הוא הדין הוה אמינא דאתא לרבות קדשים קלים דלא בעו הכשר ולא קדשי קדשים:

עין משפט נר מצוה

עה א מיי' פרק יט מהל' פסולי מוקדשין הלכה ח:

עו ב ג ד מיי' פ"ד מהל' ק"פ הלכ' ג:

עז ה ו מיי' פ"ו מהל' תמידין הלכה ה:

עח ז מיי' פ"ד מהלכות קרבן פסח הלכה ג ופרק יט מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ב:

רבינו חננאל

חוזר ושורפו לפני הבירה. ושנינן לא קשיא התם באכסנאי שאין לו חצר. משנתנו בבעל הבית. ואכסנאי זה אע"פ שלא החזיק בדרך עשאוהו כציקנין ששורפין אותו לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה. ת"ר באו לשרפו בחצרותיהן מעצי המערכה אין שומעין להם חיישינן דלמא פיישי מינייהו ומדליקו תחת תבשילו ואתי בהו לידי תקלה. מעצי עצמן לפני הבירה אין שומעין להם שלא לבייש מי שאין לו. אי נמי שמא ישארו לו ויקחם ויחשדוהו הרואים כי עצי הקדש לקח. ואם הם קני וחוורתא כגון קוצים וחריות שאין ראוין למערכה כדתנן בתמיד באלו הן רגילין להביא במורביות של תאנה ושל אגוז ושל עץ שמן, מונעין אותו שלא לבייש את מי שאין לו. תנן התם בתמיד בסוף פ"ה ראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשערי מזרח, רב יוסף אמר כדי לביישן רבא אמר מפני החשד שמא יכנס יחשדוהו [שאם יכנס יחשדוהו] כי לעבוד עבודה נכנסו והם טמאים. פי' מפונק לאו בר עבודה הוא, הילכך יכנס שאין שם חשד. ואי גדיל שישורא אין שם ביוש, שהרואה אומר במלאכתו הוא מתעסק. מתני' הפסח שיצא או שנטמא ישרף מיד כו'. יוצא מנא לן דכתיב הן לא הובא את דמה אל הקדש, מכלל שאם נכנס דמה לקדש בת שרפה היא, וכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף פנימה, כלומר פנימה היתה ולא יצאת חוץ למחיצת הקדש אכול תאכלו אותה, מכלל שאלו יצאת טוב עשיתם ששרפתם אותה. ש"מ בשר היוצא חוץ למחיצתו בן שרפה הוא. בשלמא נטמא גלי רחמנא בשלמים שהם קדשים קלים והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף, והוא הדין לקדשי קדשים, אלא יוצא אשכחן בחטאת שהיא קדשי קדשים שהיא בשרפה, קדשים קלים מנא לן.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ג ה"ו], ב) [תענית כו: לא. כתובות נד:], ג) תמיד דף לג., ד) זבחים דף קא., ה) ס"א ה"ה, ו) [ויקרא ז], ז) [וע' תו' זבחים פב: ד"ה כיון],

תורה אור השלם

1. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: ויקרא ז יט

2. הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוֵּיתִי: ויקרא י יח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משום חשד וכו' ומעמידים שם: (ב) שם ד"ה שמא חוץ וכו' ששרפתם וא"ל פנימה היתה: (ג) תוס' ד"ה בשלמא וכו' אע"ג דכתיב תשרף אלמא מתשרף לא משמע וכו' דההוא תשרף:

מוסף רש"י

חוזר ושורפו. כדאמרן בפרק כל שעה (לעיל כד.) בקודש באש תשרף, דבמקום אכילתו שריפתו (לעיל מט.). **לפני הבירה.** מקום בהר הבית שיש שם בית הדשן גדול ששורפין פסולי קדשים קלים כדאמרינן בזבחים (קד:) בפרק טבול יום (ברכות מט: וכעי"ז לעיל כד.). **שמא נכנס דמה לפני ולפנים.** מתשובתו אתה למד שכך אמר להם מתחילה, מדקאמר הן לא הובא וגו' פנימה (זבחים קא.).

מוסף תוספות

א. [ו]לעולם כדאמרינן מעיקרא דדוקא.... תוס' שאנ. ב. דבשער המזרח דעזרת ישראל לא היו יכולין ליכנס שזהו לפנים מעזרת נשים הרבה. שם. ג. והנותר ממנו באש תשרפו, אבל מי שאינו ראוי לאכילה שנפסל לא. שם ע"ב.

ונגמר

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות